

Előfizetési árak:
 Egész évre 8 frt.
 Félévre 4 „
 Negyedévre 2 „
Hirdetési árak:
 A négy-hasábos petitsor
 1-szeri felvétele . . 7 kr.
 2-szeri „ 6 „
 3-szori „ 5 „
 A három-hasábos „Nyilttér”
 petitsor 10 krval számított.
 Hirdetés-bélyegár 30 kr.

PÉCSI LAPOK.

Vegyes tartalmu lap.

Hirdetések felvételnek
 Oppelik A., Schalek Henrik,
 Haasenstein és Fogler,
 Mosse Rezső bécsi; — Gold-
 berger A. B. budapesti; —
 G. L. Daube és társa
 M. frankfurti;
 Haasenstein és Fogler
 Steiner A.
 hamburgi irodáiban.

Megjelenik hetenkint háromszor
 és pedig:
 vasárnap, szerdán és pénteken

Szerkesztőségi iroda hal-tér 5-ik számú házban. Hirdetések és előfizetések felvételi
 irodája Ramazetter Károly kiadóhivatalában boltiv-közben a könyvnyomda mellett.

Egyes szám
 Szerda- és pénteki kiadás 5 kr.
 vasárnap 10 kr.

Pécs, 1882. jan. 14.

A közgazdasági viszonyok, valamint általában a culturalis élet minden külső mozzanata, a dolgok természetes fejlődése mellett csak lecsapódásai azon szellemi légkörnek, melyben a társadalmi élet általában mozog. A közigazgatási állapotok terén is tehát mindaddig el lehetünk készülve átalakulásokra, a meddig az emberiség szellemileg folyton újjászületni meg nem szünik. Meglepő dolgot e körülményben csak az láthat, a ki az emberiség történetével soha nem foglalkozott. A történet ugyanis a felállított tételt a legutolsó betűig igazolja. Vegyük például szemügyre az ókort s benne a három cultur-népet: a zsidót, görögöt és rómaiát. A meddig a zsidóság szorosan a Mózes-féle törvények szellemében önálló politikai társadalmat képezett, a közigazgatási viszonyok is tökéletesen megfeleltek azon patriarchalis elveknek, a melyek a törvények alapvonását képezik: benszülött és idegen, szabad és rabszolga gazdasági tekintetben egyenlően voltak hivatva élvezni a természet áldásait. S nem is volt a zsidóság kebelében soha proletár vagy szegény olyan értelemben, mint később a götögöknél és a rómaiaknál, vagy éppen napjainkban. Még a felszabadult rabszolga is urától távozása alkalmával ajándékot kapott bárányban, gyümölcsben, olajban és gabonában. A görögök és rómaiak a zsidók azon patriarchalis államszervezetével és erkölcsi légkörével szemben már csak az erősebb jogából indultak ki. Az egész társadalom nálok két egymástól egészen különálló osztályra szakadt: a szabadok és szolgák osztályára. Az elsők csak élvezni, az utóbbiak csak dolgozni voltak hivatva. S az emberiség nemtője sűrű fátyollal takarja el szemét azon véghetetlen gazdasági nyomor és erkölcsi szegénység láttára, mely e társadalmi életnek szomorú következményét képezte. A nélkül már most, hogy a történet fejleményeit a jelzett irányban tovább is figyelemmel kísérrők, bármi érdekes tárgy volna is ez különben, tekintsük napjainkat.

A midőn mai napság, valamely tárgyat elvi szempontból vizsgálat tárgyává tenni akarunk, nem szabad azt valamely nemzetnek különleges álláspontjából kiindulva tennünk s legkevésbé szabad ezen álláspontot közgazdasági viszonyoknak elvi fürkészése körül elfoglalnunk. A mit valaha nemzeti geniushnak neveztek, az a cosmopolitikus elvek uralomra jutása folytán nagyjában egészen megszűnt minden olyan kérdésre nézve, a melynek általános culturalis jellege van; s ha ezt talán némelyek nem is akarnák elismerni, azt bizonyára készséggel elismerendik, hogy ezen

állítás a jelenlegi cultur-népek gazdasági viszonyaira nézve alaposság tekintetében meg nem dönthető. S ennél fogva a midőn valamely nemzet kebelében gazdasági állapotok a pathologia szempontjából bonczkés alá veendők, a kutatónak azon előnyös helyzete van, hogy egyrészt a kórtünetek diagnózisát minden cultur-nép tapasztalatai alapján állapíthatja meg, másrészt pedig a prognózis felállítására is ugyanezen bő adatok kuforrására támaszkodhatik.

A midőn tehát azon alkalomból, hogy éppen a közelebbi mult napokban az ugynevezett munkáspárt hazánkban is népgyűlés alakjában újból életjelt adott magáról, az ezen párt által felvetett kérdéshez, az u. n. munkás-kérdéshez is ugyanezen tág kiindulási alapon szólhatunk hozzá.

Az ujkor társadalmi bajnokai, a kiknek egyike Szentkirályi Mór, csak a legutóbbi napok egyikén lehelte ki nemes lelkét, a társadalmi életben az ugynevezett harmadik rendet, a polgárságot, tudniillik nemcsak számbavehető, hanem számbaveendő tényezőnek is megalkotván, — a váratlanul gyorsan beállott eredmény fölötti meglepetésekben épenséggel nem gondolták, hogy csakhamar eljő az idő, a midőn a társadalomnak eddigelé számításba nem vett elemei is követelni fogják elismertetésüket, és pedig követelni fogják negyedik rend gyanánt való elismertetésüket. S a dolog mégis megtörtént, és ismerjük be, másként alig történhetett. Korunk jelszava a felvilágosodás mentől szélesebb körben való terjesztése. Mi természetesebb már most, hogy ezen elv következetes keresztülvitele mellett, a mi pedig megtörtént, a társadalomnak eddigelé szunnyadó erői is életre ébresztesztek s első teendőjük az lesz, hogy megvizsgálják, mennyiben felel meg tényleges álláspontuk azon igényeknek, a melyeket az őket is ellepett cultura bennök szükségképen felkeltett. S ezt teszik jelenleg azon elemek, melyek magukat par excellence munkásoknak nevezik s hirlapok, folyóiratok, népgyűlések, kérvények stb. által közjogilag is elismert rendiségre törekednek.

Mi már most a teendő?

Kétséget nem szenved, hogy korunk, mint minden rendiségnek ellensége, a munkásosztályt külön társadalmi osztálynak soha el nem ismerheti, s hogy ennek megfelelőleg a kérdés magva semmiképen nem lehet az, hogy a társadalom a magukat kizárólag munkásoknak nevezni szerető egyneket valami különös előjogokban részesítse-e vagy sem. A társadalomnak, mint a törvény előtt egyenlőeknek elismert emberekből álló összeség hatása csak abban állhat a munkásokra nézve is, hogy kinek-kinek

megadja a módot, jogos egyéni érdekeinek érvényre emelésére; legfőlegb arról gondoskodjék még in specie, hogy az erősebbnek a gyengébb ellen folyó küzdelmében, a mely napjaink signaturáját képezi, a gyengébbet az erősebb ki ne vetköztesse azon képességből, hogy emberi méltóságának megfelelőleg tölthesse napjait. S ezen szempontból fordítsa figyelmét rokonszenves támogatás alakjában segélyezési, betegápoló, temetkezési és ellátási intézetekre; helyezze a gyárakat, mint külföldön — különösen Angliában — szokás állami felügyelet alá, ruházza fel a meglevő ipari kereskedelmi kamarákat a dolog természetének az eddiginél inkább megfelelő jurisdictionnal, alkosson a jogos igényeknek megfelelő ipartörvényt, s a munkás-kérdés éleségét el fogja veszíteni s idővel egészen meg fog szünni. Szegény és gazdag ember mindig volt és lesz a világon, a meddig azon emberek lesznek, de munkás-kérdésnek lennie nem kell, mert valamennyien munkások vagyunk. S nem lesz munkás-kérdés, ha azok, kik a társadalom szolgálatában állanak, ezen kérdéssel is közelről és behatóan foglalkozni méltóságukon alul levőnek nem fogják találni, a mint már igen-igen szükséges volna a gazdasági kérdésekkel általában nemcsak úgy madártávlatból és félvállról tétovázó módon foglalkozni.

A magyarság hódítása.

Nyelvében él a nemzet.

Nem lehet czélem e cikk szűk keretében azon bűnös mulasztásokról is szólni melyeket őseink — a részben letelepített, részben itt menedéket keresett idegen nemzetiségeknek a nemzet testébe való beolvastása, megmagyarosítása tárgyában elkövettek, s a mi által a magyar állam létét, a magyar faj kormányzó főlényét veszélyeztetették, mert hisz ma — a létérti keserű harezban is nem egyszer halljuk még a magyar faj jogosult hegemoniáját, többségét kétségbe vonni; hanem rövid vonásokba összevonva akarom csak feltüntetni mindazt, mi e téren rövid egy évtized alatt történt, kimutatni számokkal azon fényes győzelmet, melyet az 1880. évi népszámlálás állít elénk s végre azon eszközökre mutatni, melyek a már-már általában megkezdett munka előbbvitelére, a czél: a nemzeti egység teremtésének elérésére fogantatva veendőek. —

Csak szándékos roszakarat állithatná, hogy a lefolyt évtizedben nem rendkívüli kísérletek és intézkedések történtek a magyarság részéről, hogy hazáját, melyet évezreden át minden ellenség ellen megvédett, földét vérevel áztatva — újból meghódította. A hivatalok megmagyarosodtak, a magyar nyelv állami, közlekedési s salonnyelvű lett, a keblekben újra felébredt a nemzeti büszkeség s önbizalom, az irodalom minden ága óriási lendületet vett s különösen a hirlapirodalomban a magyar mindinkába leszorítja a németet a küzdterről, a magyar színé-

szet már nem idegen saját hazájában s a nép alsóbb rétege is már kedveli, keresi, a magyar nyelv kötelező tanítását az iskolákban törvény rendeli el, a nem magyar ajku tanítók részére a kormány póttanfolyamokat rendez sat. sat.

S mindennek kézzelfogható eredménye is van, világosan bizonyítja az 1880. évi népszámlálási eredmény. Ez adatok szerint ugyanis a magyarság az utóbbi évtizedben megsaporodott s ez megdönthetetlen érv a magyar faj életrevalósága mellett s egyáltalán ezaféle azon külföldi „tudós” állításokra, melyek szerint a magyarnak el kell pusztulnia, mert nem bír azon szellemi fölényvel, mely szükséges, hogy más nemzetiségeket magába olvaszson. Pedig mivel hódított a magyar? Hogy erőszakkal nem, a mellett eléggé tanuskodik nemzetiségi törvényünk, hanem igenis hódított az értelem, a szellemi fölény s mi fő — a számok nyelve szerint e hódítás épen az intelligencia körében, a városokban történt s ez uton terjeszkedni fog ki- és befelé egyaránt.

De vizsgáljuk meg kissé, mit tárnak elénk a rideg számok, — melyek már Göthe szerint is — a világot uralják, de ha nem is uralják, legalább megmutatják, mint kellene a világot kormányozni.

Keleti Károly összeállítása szerint a sz.-István koronája összes polgári népessége volt

	1880-ban	1870-ben
Magyarország Erdélylyel	13.728,622	13.561,245
Fiume és területén	20,981	17,884
Horvátország határv.	1.892,575	1.838,198
Összesen	15.642,178	15.417,327

A szaporodás tehát 1880-ban volt Magyarországon Erdélylyel 167,377, Fiume és területén 3097, Horvátországban a Hátörvidékkel 54,377, összesen 224,851, vagyis 1.46%.

Magyarország Erdély nélkül népességének nyelvvarányai voltak

	az 1870-ki összevétel szerint*)	az 1880-ki számlálás szerint
magyar	49.84%	49.88%
német	14.32%	14.29%
tót	16.42%	16.05%
oláh	10.92%	10.51%
horvát-szerb	4.45%	5.33%
ruthén	4.03%	3.03%
egyéb	0.02%	0.80%
Összesen	100%	100%

*) Az 1870. évi számok a népiskolába járó gyermekek nemzetiségének átszámítása után derítettek ki s csodálatos az összehangzás, mely az oly különböző alapon létre jött számokban nyilatkozik.

Magyarország (a társországok nélkül) népessége anyanyelv szerint abszolút számokban kimutatva tett

	az 1870-ki összevétel szerint	az 1880-ki számlálás szerint
magyar	6.155,421	6.165,088
német	1.820,922	1.798,373
tót	1.817,228	1.790,576
oláh	2.470,069	2.323,788
ruthén	469,423	342,351
horvát-szerb	473,995	605,725
egyéb	11,295	203,767
beszélni nem tud	—	499,054
Összesen	13.219,353	13.728,622

A bemutatott számok azonban még nem meritik ki a magyarságot. Érdekes, mennyi azon idegen ajkuak száma, kik saját anyanyelvükön kívül magyarul is tudnak. Abszolút számokban és az összes idegen ajkuak százalékában kifejezve tudott magyarul:

	száma	átlag
német	377,031	21.02%
tót	176,693	9.72%
oláh	137,252	5.90%
ruthén	19,525	5.70%
horvát-szerb	65,637	10.83%
vend	7,450	12.23%
örmény	3,116	88.66%
czigány	18,128	23.85%
egyéb	2,364	10.82%
külföldi nyelvi	10,462	25.07%
Összesen	817,668	70.81%

Minél nagyobb valamely megyében a magyar többség, annál több idegen ajku is beszél a magyart s ezek közt mindig több a magyarul beszélő férfi, mint a nő. Legkedvezőbbek a viszonyok a városokban. Budapesten ugyanis az 1880. évben az összes 360,551 lakóból magyar anyanyelvű volt 198,742 (átlag 55.13%), azontúl tudott magyarul 53,655 (átlag 35.3%), összesen tehát beszélt magyarul 252,397, nem tudott pedig 108,154. Hasonlóképp előnyös viszonyokat tüntet fel e tekintetben Magyarország városi népessége, mely közé az összes szab. kir. s a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városok soroztattak. A szerint van Magyarország 143 városában összesen 2.143,036 lakos s ezek közül magyar anyanyelvű volt 1,335,014 (átlag 62.0%), azontúl tudott magyarul 213,419 (átlag 29.3%), összesen beszélt magyarul tehát 1.548,433, nem tudott 594,603.

De lássuk a végeredményt. Ha nem vesszük számba a közel fél millió beszélni nem tudó gyermekeket, sem a Bukovinába (8000), Romániába (50,000) kivándorlottakat, sem a külföldi állampolgári kötelékbe lépett véreinket, hanem csupán a hadseregben létező 34,800 magyart, az Ausztriában lakó 183,400

magyar alattvalót s a Horvátországban lakó 17,600 magyart számítjuk: ezek, összevéve a magyarság számát, 7.342,800 főben állapítják meg, s e szám az összlakosságnak 53.50%-át teszi. E szerint a magyarság nemcsak aránylag, de absolute többséget is képez Magyarország területén.

Ez adatok úgy hiszem fényesen igazolják fentebbi állításaimat, de meggyőznek máskülönbösen arról is, hogy ha a nemzet tömegekben folyton halad s gyarapszik is, mégis csak a munka kezdetén állunk s minden magyar érzelmi honpolgár közreműködése szükséges, ha a kitűzött czélt rövid idő alatt elérni óhajtjuk. Ne várjunk mindent a kormánytól; az kezdeményezhet, sürget, támogathat, de egyedül nem vihet keresztül mindent. A magyarosítás ma már első sorban társadalmikérdés s csak is ez uton lehet rövid idő alatt sokat elérni.

És ha mindezek után most kérdezem: vajlon megyénk és városunk — de különösen előbbi — megtették-e e téren mindazt, mit tőlök a hazafiság méltán megkövetel s a mit megtenniök módjukban is állott, azt kell felelnünk: nem. A magyarosítás — főképp Pécs városában — szemlélatomást halad s ezt első sorban iskoláinknak, tanítóinknak köszönjük; de társadalmilag bizony még sok a kívánni való. A polgárság s ezek közt a legintelligensebb is — noha magyarok — nyilvános helyen németül beszélnek, egyesületekben (nöegylet, dalárda, veteránok egylete, ipar és üzleti egyesületek) egy-két olyan egyén miatt, ki a magyar nyelv megtanulását nem tartotta szükségesnek, a tárgyalások német nyelven folynak, a hirdetések — kivéve a hatóságiakat — még mindig német nyelven is kiadatnak, számos iskolában alig tanulnak csak valamit is magyarul s azt is úgy, hogy nincs benne köszönet; mert a tanítók nem ismerik a czélt, a feladatot, a közvetlen hatóságok pedig elég lazán veszik a felügyeletet.

Kérnünk és követelnünk kell azért, hogy a) a magyar elem minden alkalommal csak magyarul beszéljen, azaz mindazokat, kik velünk üzleti, társadalmi vagy szolgai viszonyban állanak, erre rá kell kényszerítenünk. b) Más nyelvet csak oly kényszerhelyzetben használjunk, a mikor az a mi és nem a velünk érintkezők érdeke kívánja. c) Alakítsunk név- és czég magyarosító társulatot. d) Ne fogadjunk el semmiféle számlát, hirdetést, ha az nincs kizárólag ma-

Tárca.

Egy kis leány halálára.

Ne sirj anyám! ő égbe költözött,
Angyalnak hívták, angyallá lesz ott.
Oly tiszta lény volt, ártatlan, szelid,
Gond és nyomor közt nem maradhatott.
Hogy végig küzdje zord keserveit
A földi létnek, — nem fájna neked?
Jobb ott, jobb ott! nem bántja semmi már,
Nem látja többé fájo könnyedet.
Nem ismer vágyat s biztató reményt,
Nem a csalódás szenvedéseit,
Nem ismer bünt, nyomort s azt mi rá vezet,
Ártatlan ott is, tiszta és szelid!
Kis teste pusztul, lelke mégis él,
Ne sirj, ne sirj! hisz lelke égbe szállt,
Ha olykor este ég felé tekintsz,
Mint fénylő csillag visszanez reád.

Stephanie.

Ascanio,

Dumas Sándor regénye.

Francia eredetiből fordította:

dr. Daempf Sándor.

I.

Az utca és a műterem.

(Folytatás.)

— Ah, valóban! szólta a művész, ki alig mert lélegzeni, mert most hallotta először hölgye nevét; e bitorlást én égbekiáltó visszaélésnek tartom. Hogyan! E rettenetes

hotelt csak egy fiatal leány s egy felügyelő lakja!

— És honnan jössz te, ó idegen! hogy nem tudod, miszerint ez nagyon is természetes visszaélés, hogy míg magunkféle ír-diákok hatan lakunk egy nyomorult lukban, egy nagy ur csalánokkal növeszti be rop-pant birtokát kertjeivel, udvaraival, lapdajátékházaival együtt!

— Ah! lapdajátékház is van itt benn?
— Még pedig nagyszerű, fiam, nagyszerű!

— De végre is, I. Ferencz királyé ez a Nesle-hotel?

— Kétségkívül; de ugyan mit akarsz, mit tegyen I. Ferencz király birtokával?

— Adja azt másoknak, ha a prévot nem lakik benne.

— No hát, csak rajta, kérd el magad számára.

— Miért ne, szereti ön a lapdajátékot?

— Majd megbolondulok érte.

— Akkor tehát meghivlak a legközelebbi vasárnapra egy játszámra.

— Hová?

— A Nesle-hotelbe.

— Topp! a királyi kastélyok nagymestere! Igaz! jó lesz, ha legalább nevemet tudod; nevem...

De minthogy az idegen azt, mire szüksége volt, már tudta, s a hátralevő rész valószínűleg nagyon is kevésbé érdekelte, egy szót sem hallott barátja történetéből,

ki mindazonáltal részletenkint elbeszélte, hogy neve Jacques Aubry, iródeák volt az egyetemen, s jelenleg Pré-aux-Cleresből jön, hol szabója feleségével légyottja volt; s hogy ez, kétségkívül méltatlanul férjétől visszatartatva, nem jött el; miként vigasztalódott meg ő Simona távollétében, azzal, hogy suresnei bort ivott, s végül miként fogja odahagyni gyengédtelen szabóját, a ki oka annak, hogy ő oly sokáig várakozott, a ki kényszerítette, hogy magát leigya, mi egyáltalában nem szokása.

Midőn a két fiatal ember a de la Harpe-utczába ért, Jacques Aubry megmutatta idegenünknek az utat, melyet ez jobban tudott, mint ő; azután légyottot adtak egymásnak jövő vasárnapra, délre, a Nesle kapuja elé; azután otthagyták egymást, egyik dalolva, másik ábrándozva.

S annak, ki ábrándozott, volt anyaga ábrándozni, mert a mai egy napon többet tudott meg, mint a legutóbbi három hét alatt.

Megtudta, hogy az, kit szeret, a kis-Nesle-ben lakik, hogy a párisi prévot, Robert d'Estourville leánya, s hogy Colombenak hívják. A mint tehát látjuk, nem vesztette el a napot.

És még mindig ábrándok között, behaladt a St.-Márton-utczába s megállt egy jó külsejű ház előtt, melynek kapuja fölé Ferrare bibornok czimere volt vésvé. Háromszor kopogott.

— Ki az? kérdé belülről néhány perc-

gyar nyelven szerkesztve, jöjjön az bár egy-let, akár társulattól. e) Csak oly egyesület támogassunk, melynek hivatalos nyelve s érintkezése kizárólag magyar. f) Törekedjünk minden rendelkezésünkre álló eszköz-zel oda, hogy mindennemű iskolában a magyar nyelv mint főtárgy sikeresen tanítassék, azaz nem csupán olvasást és írást, hanem beszélni. g) Alakítsunk közadakozás útján oly segélyalapot, melynek jövedelme azon tanítók közt jutalomkép osztassék ki, kik a magyar nyelv tanításában kiváló buzgóságot fejtenek ki. h) Törekedjünk oda, hogy mindazon községekben, a hol a magyarság már is vegyesen lakik, más ajkuakkal, kik többnyire amugy is beszélik a magyar nyelvet, köles. magyar népkönyvtárak állittassanak.

Ezek, s még sok más képezik az eszközöket, melyek segítségével amaz épület rövid idő alatt el fog készülni, mely egykor bevehetetlen vára lesz a magyar fajnak. Sch. J.

A városi közigazgatási bizottság köréből.

Lapunk minden irányban a helyi érdekek felkarolását célozván, szükségesnek, sőt elkerülhetlenül szükségesnek találjuk időnként a közigazgatási bizottságok üléseit is kivonatlag ismertetni, mert habár elvi ellentétek népszerűtlenné tették is, különösen az administratio önállósága iránti tekintetekből, ez intézményt, kétségtelen, hogy az még most a közigazgatás egyik főtényezője és mint ilyen, esetenként több érdekeltiségre tarthat számot, mint a bizottsági közgyűlések. A közigazgatás minden ágában történeteknek hű és teljesen való tükröi e bizottság ülések. A száraz kimutatásoknak tetsző jelentések, a számok és ismételt számok összesítése, csoportosítása — bizonyára nem mulattatók, nem styl vagy szónoki gyakorlatok előidézésére vannak szánva — de tagadhatlanul érdekesek s mindenki, ki a közélet terén csak egy kevéssé is érdeklődik aziránt, miként vezetnek összes közigazgatási ügyeink, bő és gazdag anyagot talál a ridegnek tetsző számokban, polgári jogai és kötelezéseinek teljes megismerésére. Minden számnak meg van a maga története, mindenik szám él, beszél, s a mi fő, soha nem hallgat, mert ha letöröljük is, lelkiismeretünk felszínre hozza újra.

A f. é. január hó 12-én tartott közigaz-

nyi várakozás után egy üde, fiatal, zengzeng hang.

- Én, Katalin, felelt az ismeretlen.
- Ki ön?
- Ascanio.
- Ah, valahára!

A kapu kinyílt s Ascanio belépett.

Csinos, tizenhét, egész husz éves, barnácska, kicsinyke, kissé csintalan, de csodálatosan jószívű leány fogadta, az öröm ezer jeleivel a korhelyt. „Itt a szökevény! itt van!” kiabált, s futott vagyis inkább ugrált előtte, hogy bejelentse, mialatt eloltotta a magával hozott mécesest, s nyitva hagyta a kaput, melyet azonban Ascanio, ki kevésbé volt ily eszeveszett, maga után bezárt.

A fiatal ember, daczára a sötétségnek, melyet Katalin szeleburdiságával okozott, biztos léptekkel haladott át egy tágas udvaron, hol pázsit verődött fel a kövezeten, s melyet komor tekintetű nagy épületek környezének. Meglátszék rajta, hogy egy bibornok barátságatlan, komor laka, noha régi ideje, hogy gazdája benne nem lakott. Ascanio könnyedén haladt fel a mohverte lépcsőzeten s belépett egy roppant terembe, mely egyedül volt a ház terméi közül megvilágítva, s mely hajdan szerzetesek étterme lehetett és rendszeren barátságatlan, komor s disztelen, most azonban két hó óta fénylő, élet- és daltelt volt.

Valóban, e fagyos és óriási czellában

gatási bizottság üléséből csak három jelentéssel fogunk ezuttal főbb vonásaiban foglalkozni: a közegészségügyről, a királyi ügyészégi felügyelete alatt álló fogházak állapotáról és az árvaszék tevékenységéről. E czimek maguk eléggé kínálkoznak arra nézve, hogy e közérdekű jelentések ne kerüljenek éppen — a levéltárba.

A városi főorvos jelentése szerint a lefolyt fél évben az egészségi állapot általában kedvezőnek mondható, még az első fél évben 465 halt el, a második fél évben 425 és így aránylag sokkal kevesebb. Reámutat a főorvos a halált előidézett betegségekre is, melyek leggyakrabban előfordultak, s e számadatban már nagyon is szomorú alkalom nyílik a tapasztalás- és okulásra. Emésztési szervek bántalmi, vörheny és a légzőszervek lobjai a gyermekeknél — gümökor a nagyoknál. Járvány nem fordult elő, de ezzel nincs az mondva, hogy mindig és minden alkalommal a kellő elővigyázatosságról megfeledezzünk.

A helybeli kórházak beteg forgalma élénk volt, de a szaporodást a környéken dolgozó idegen munkások idézték elő. A városi kórházban ápolgatott 942, az irgalmasoknál 409, a bányatelepi kórodában 105.

A népmozgalmat illetőleg megjegyezzük, hogy a lefolyt fél évben 498 gyermek született, mi viszonyítva a megholtak számához, 73-mal mulja ezt felül, mely annál kedvezőbb, mert a megholtak számában 82 idegen, nem Pécsen lakó foglaltatik. Nő több született és kevesebb halt meg. A született gyermekek közül törvénytelen 80. Mennyi tanulság rejlik e számban is! A megholtak között volt egy 101 éves nő is. Rendkívüli halálozás 17 volt, ebből 11 öngyilkosság, 6 véletlen baleset által. Emberölés vagy gyilkosság egyetlen sem volt, mi mindenesetre említésre érdemes.

Ezek csak egyes szemelvények a terjedelmes és biztos áttekintéssel készített főorvosi jelentésből.

A fogházak kül- és belszerkezetében, gazdasági és kezelési rendszerében jelentékeny változás, újítás nem történt, de az ügyesség szükségesnek találja a tervezett átalakítás és építkezésnek mielőbbi foganatba vételét és fogház helyiségeinek hiányosságát és czélszerűségét újból hangoztatja.

A rablétszám a fél év kezdetén 122 egyénből állott, mely a fél év végéig folytonos csökkenést mutat. Itélet nélküli vizsgálati

két hó óta serény és jókedvű kis világ pezgett, dolgozott, kaczagott; két hó óta tiz dolgozó-asztal, két üllő, s a háttérben egy rögtönzött kovács-tűzhely szükíté a roppant termet; rajzok, minták, fogók-, kalapácsok- és vésőkkel megrakott állványok; markolatukon remekül vésett s pengéjükön művészi-leg kidolgozott kard-nyalábok; sisak és vértrophéák, arannyal befuttatott pajzsok, melyeken domborműben az istenek s isten-nők szerelmeskedései voltak ábrázolva, mintha tárgyak elfeledtetni akarta volna a czélt, mire tulajdonképen készültek, ékíték a szürkés falakat; a tárt ablakon bő mértékben hatolhattak be a nap sugarai, s a lég is a vidor és életkedvű munkások dallamai között üdőbbnek tetszék.

Egy bibornok étterme ötvös mülhelyévé változott.

Mégis, az 1540. év julius havának ezen estéjén, a vasárnap ünnepélyessége pillanatra visszaadta a most folytonosan zajos teremnek ama nyugalmat, melyben egy egész századon át tespedett. Azonban egy még le nem szedett asztal, melyen fölséges vacsora maradványait világítá meg egy lámpa, — Pompeji maradványai közé látszik tartozni, oly elegans s egyszersmind hibátlan volt alakja, — tanusítá, hogy ha a bibornok házában ideiglenes lakói szeretik is néha-napján a nyugalmat, a legkevésbé sem barátjai egyszersmind a bójtnak is.

(Folytatás következik.)

fogoly ez év elsején csak 9 volt, olyan, kinek vizsgálati fogsága 3 hónapon túlterjedt, csak egy. Az egészségi állapot felette kedvező volt, halálozás csak egy fordult elő. A fegyelem ellen kifogás nem volt. E jelentésben foglalt számok egyrészt a bünesetek apadása, másrészt a felügyelet és rend körül kitejtett kellő erély, szigor és ellenőrzésről tesznek örvendetes tanúságot.

A városi árvaszék pénztárához a gyámoltak és gondnokaltak részére december hóban 583,499 frt 19 kr. kezeltetett, melyből takaréktárakba 173,279 frt 9 kr., magánkötvényekben 310,937 frt 87 kr. van elhelyezve. Kifizetés történt 23,035 frt 49 kr. Künn levő kamatkövetelés kitesz 972 frt 15 krt. Tagadhatlan az, hogy a városi árvaügyek körül évek óta a legnagyobb rend, elővigyázat és gondosság uralkodik, a pénztári kezelés hiánytalan, s ez különösen felemlítendő, mert az ország minden részéből ez irányban a legkeserűbb panaszok hozatnak naponkint nyilvánosságra.

Ha most még megemlítjük, hogy a kir. adófelügyelőség sem találta nagyobb panasz-és lamentálásra okot, a postahivatalnál, mint rendszeren, semmi előadandó nincs, a főmérnök és tanfelügyelő urak pedig megvannak teljesen nyugodva abban, a mi van és a mi nincs, — közigazgatási bizottság tagjai úgy, mint a város lakossága meglegedéssel tekinhetnek vissza a lefolyt fél évre, remélvén a még jobb jövőt is.

Ujdonságok.

Árverések a vidéken. Neu Mihály 815 frtra becsült ingatlanai jan. 23-án Szellőn. Schunk Mihály 421 frtra becs. ingatl. febr. 11. Lovászhetyben. Gyukits Jovo 522 frtra becs. ingatl. febr. 13-án Bäänban. Bielics Stanko 339 frtra becs. ingatl. febr. 11-én Bolmányban. Goják Marko 547 frtra becs. ingatlanai január 21-én Nagy-Kozárban.

A megyei tüzesetek száma az utolsó hónapokban örvendetesen alászállt. A legutóbbi időből kettőről tehetünk említést: Bodán egy ház és takarmány égett le, kár 400 frt. Versenden egy ház, kár 250 frt.

Hagyományozás. Vlasits György, elhalt egerághi plébános végrendelete e hó 13-án hirdettetett ki a pécsi járásbíróaság előtt; végrendeletében több egyházi és jótékony intézet-ről emlékezik meg, így többek között a vácsi siketnéma intézetnek 25 frtot, a tanítók felségélyezésére 100 frtot, az egerághi szegényeknek 100 frtot hagyományozott.

Érdekes adat. Városunkban a múlt év második felében 2864 adóexecutio történt s mégis csak 15 árverés tartatott meg ingókra, ingatlanokra pedig 17.

A nőegylet álarozos bálja, mint már idejekorán jelezte, holnap, hétfőn tartatik meg. Bár a nőegylet által rendezett mulatságok nem szorultak ajánlatra, mégis ujdondászi kötelességünknek tartjuk megjegyezni, hogy a bál iránt általános érdekeltég mutatkozik és a rózsáknak eddig is roppant keletjük van. Kapcsolatban felemlítjük, hogy a színházi bizottság álarozos bálja is megtartatik és pedig a casinóbál utáni hétfőn, febr. hó 13-án.

Rejtélyes eset. Besnyi Bálint, csúzai lakos, ki nejétől elválva él, azzal gyanusítottott Vég József csúzai lakos hegypásztor által, hogy a nála történt betörésnél részes, mert eszmája egészen beillik a nyomokba. Besnyi a bíró elé idéztetvén tagadta azt, hogy ő részes lenne, sőt a pandurért küldeni akaró Véget mindenféle vádakkal illette azt mondván: csak csukjanak be, majd más is beszélék Végről. Erre ez kérte a bírót hogy hagyja csak szabadon Besnyi Bálintot. És mi történt? Besnyi Bálint elment, de éjjel a szőlőjébeni kunyhó, melyben lakott porig leégett, ő pedig eltűnt. Mindenki azt hitte, hogy Besnyi is bennégett, csak nővére nem volt megnyugodva s erősen biztoggatta a bírót, hogy nyomozza a dolgot, mert neki Végre és ennek pajtása Balog Jánosra van gyanuja. De a dolog maradt így, mert

Vég fenyegetvén a gyanuskodó asszonyt, ez visszatért Pécsre. Most hetek után e hó 13-án keltezve értesítik egy névtelen levélben arról hogy Besnyi Bálintot még mult hó 19-én a darázi malom-vizből kifogták, s el is tették; egyuttal kéri őt hogy menne Darázsra, ásatná ki a hullát hogy vajon csakugyan Besnyi Bálint-e az? A nővér sietett e lével után a szigorú vizsgálat megindítását kérni, melynek eredményét annak idején közzéteszük.

Bálok. A kereskedelmi ifjuság február hó 1-én a Scholz féle sörcsarnokban zártkörű táncestélyt rendez. Szívesen ajánlanánk de tudnunk kellene, hogy vallásfelekezeti ség nélkül rendezetik-e? — A honvéd altisztek táncestélye nem lesz közös, hanem önállóan rendezetik.

A pécsi kölcsönös segélyző-egylet 6 évi időtartalommal bíró s hetenkint befizetendő 50 kros részletekből álló évtársulatai következőleg állanak: az 1876-iki — idén lejárt — évtársulat 997 részletből állott, az 1877-iki évtársulat 964 részletből, az 1878-iki évtársulat 1275 részletből, az 1879-iki évtársulat 1275 részletből, az 1880-iki évtársulat 1582 részletből s az 1881-iki évtársulat 1830 részletből, míg az idén ujonnan alakult 1882-iki évtársulat mindezeket már most is — holott arra a jegyzések még folyamatban vannak — felülmúlja, mert a részletek száma e társulatnál az 1900-at is meghaladta. E rövid kimutatás egyrészt igazolja a takarékosági hajlamot, mely folyton növekedésben van, másrészt a közönség kezdi belátni, hogy a kamatláb leszállítása után az e nemű befektetés aránytalanul kedvezőbb az egyszerű betéteknél. De az egylet vezetésének solidságáról is tesz e folytonos emelkedés tanúságot.

Rendőri hírek. Pár nappal ezelőtt történt, hogy egy vidéki pinczér (K.) ki imádjával körülbelül 3 hétig éldegélt Pécsen, azon ürügy alatt, hogy az elválás keserűségétől megóvja imádjáját, Pécsről nyomtalanul eltűnt, de a nő által gondjaira bízott 117 frtot szintén magával vitte, így történt aztán, hogy a megcsalt nő a hűtlen szeretőt a rendőrség útján Nagy-Kanizsáról vissza czitáltatta. A vége aztán az lett, hogy a nő, miután kártalanított, hűtlen kedvesének megbocsátott. — A legutóbbi időben 14 munka nélküli csavargó lett letartóztatva. — Balogh István és Gölöncsér vagy Vellás Mari, rovott előéletű egyének, kik csakis most szabadultak ki a mohácsi kir. járásbírósg börtönéből, a Fesztl ügyvéd és Ritzl Mihály kárára elkövetett tolvajlások miatt, 13-án kísértettek át a kir. ügyészséghez. E helyütt megjegyzendő, hogy a lopott tárgyak egy részét Hásságyra vitték s ott el is adták. — Szabó István, szintén rovott előéletű, 14 éves suhancz óra és egyéb apró tolvajlások miatt letartóztatott. — Friedlander Mór szatócstól egy kilogramm liptait elloptak és a tettesek azonnal megszaladtak, de a káros a tettesek nyomában van.

Szemébe került. Beksics János cipészinas a mint egy bérkocsissal pajkoskodásba elegyedett, a kocsis úgy talált hozzá legyinteni az ostorral, hogy a pajkos fiu szeme azonnal kicsordult.

A pécsi dalárda e hó 12-én tartott választmányi ülésének tárgya volt a mult évi december 31-én rendezett Sylvesterest számadásának lezárása. Az egyleti pénztárnok által bemutatott számlák szerint a bevételek 232 frtot, a kiadások pedig 229 frt 59 krt tettek s így a tiszta bevétel csak 2 frt 42 krt tesz, mely eredmény, más hasonló estélyek irányában igen slánynak mondható. Fenti estély műszaki ikerét illetőleg a karmesternek azon sajnós jelentést kellett tennie, hogy az egyleti tagok közönyössége s hanyagságánál fogva az előadott zenedarabok betanulása nem volt kielégítő s ez okból azok előadása sem eléghet ki a hallgató közönséget. A választmány méltányolva az előadott jelentést s tekintettel azon körülményre, hogy az egylet már évek óta mind

inkább érezhető hanyatlásnak indul, valamint tekintettel arra, hogy a fenyegető baj orvoslására több ízben tartott rendkívüli közgyűlések s az ezeken hozott intézmények a kellő sikert eredményezni képtelenek voltak, saját kebeléből egy 5 tagu bizottságot küldött ki azon czélból, hogy kellő megfontolás után indítványt tegyen arról, minő módon volna az egylet előbbi fénypontjára ismét felemelhető, s ha a fennforgó körülmények figyelembe vétele mellett ezt esetleg keresztülvihetőnek többé nem tartaná, mondassék ki az egylet feloszlása. — Ezuttal terünk nem engedi a dalárda viszonyait bővebben részletezni, de legközelebbi számunkban e kérdéssel tüzetesen foglalkozni fogunk.

Apró hírek. A nagy-peterdi határban e hó 11-én a czirkáló két pénzügyör jó fogást tett; sikerült 2 csempészt megugraszítani és a dohányt, mely nádból fonott kosarakba volt csomagolva, elkobozni. De távol lévén a községtől, maguknak kellett czipelni a terhet jó távolságra. — A botykai (szt.-lőrinczi járás) függetl. olvasókör pártolás hiányából megszünt, de most annak újjáélesztésén fáradoznak. — Megyénknek az 1870. évi XVII. t. cz. 8-ik, valamint az 1873. évi XIII. törvényezikk szintén 8-ik szakaszának módosítása iránti, Győr város kérvényét pártoló felirata az országgyűlés e hó 11-iki ülésében terjesztetett elő. — Nagy-Kanizsán a lövészek bálja február hó 1-én lesz. — A városi helypénzszedési jog iránt e hó 17-én lesz az árverés. Figyelmeztetjük a határidőre az érdekelteket. — A siklósi ellenzéki kör ez évi tisztújító közgyűlését megtartván, elnökül Nagy József, alelnökül Kossa Dezső ügyvéd, igazgatóul Deimek Frigyes, jegyzőül Korsós Péter ügyvéd választottak meg. Disztagok lettek: Hollósy Károly és Bartha Miklós urak, országgyűlési képviselők. — Névváltoztatás. Finkelstein Ferencz György pécsi lakos nevét Léja-ra változtatta. — Halálozás. Simon József, Pécs város nyug. tanácsosa 96 éves korában e hó 13-án végelegyengülés következtében elhunyt. Ma d. u. 1/2 5 órakor kísértetik örök nyugalomra.

Zenészet.

Zene a családban és az ifjuság zenei-nevelése.

— Folytatás. —

Az említettek után nem marad tehát más vissza, mint az okszerű zenei nevelés érdekében kellő világításba helyezni mindazon eszközöket és módozatokat, melyek a kívánt eredményhez vezethetnek, nem lehetvén abszolút elvként elfogadni, hogy mindannál, ki bizonyos mérvű technikai készséggel bír, a helyes és czélszerű tanításra való képesség teljességgel hiányoznék, feltéve természetesen, hogy az illető az önképzés hajlamával s a komoly gondolkodás elhatározásával bír.

Hogy a vitatott téren tehát kellő eredményhez jussunk, igen fontos és elengedhetlen feltétel, czélszerű útbaigazítást adni az oktatást keresők és kínálóknak egyaránt, mert kell, hogy azon általános ismert pädagogiai elv: „aki tanítani akar, soha sem szünhet megtanulni” itt is igazságos méltánylásra találjon; s csakis úgy lehet a zene végtelen tág terén elharapódzott könnyelmű és minden komoly megfontolás nélküli lelkiismeretlen tanításnak elejét venni, ha az a körül jelentkező visszasságokat és hibákat leplezetlenül feltárjuk. De itt mindenek előtt azzal kell tisztába jönnünk, mi az észszerű zongoratanítás?

Minden tanításnál fölve az, hogy a tanítás már kezdetben úgy induljon meg, hogy a már megteremtett alapra tovább építeni lehessen. Hogy ezen építkezés végpontja hol lesz, azt az egyesek természetüktől örökölt hajlamának felette különböző foka fogja megmutatni.

Azon ismert mondást: „a gyermek ne legyen művész”, legtöbb esetben helytelenül értelmezik; mert eltekintve attól, hogy a művészethez való eljutás veszélye épen nincs oly közel, mint azt sokan gondolják, mindenki lelkéből örvendene azon, ha a tanítás vége mégis csak odafejlődött volna. Ha a tanuló észszerű nevelés mellett csak annyira jut is el, hogy mindazt, amit zeneirodalmunk csak egyszerű dalformában is felmutat, önerejéből szellemi sajátjává teheti, már ezzel annyi szépet nyer, hogy egész életén át öröme lesz benne. De való alap nélkül még ez sem érhető el. — A szakértővé és a művészszerű való nevelés különbsége abban nyilvánul, hogy az utóbbi haladása egyenletes időközökben, nagyobb mennyiségű, de kisebb lépésekben történik; és épen ezen apró lépésekre kimért lassu haladás az, melyben a növendék tökéletesedése egyedül lehetséges, de mely a szülőknek legkevésbé tetszik. Szerintök ne legyen ugyan a gyermek művészszerű, producálóképességének idejét bevárni azonban mégsem tudják. Ha már most a mester a mondott indító ok folytán tér el az anyira pontos lassú és fokozatos haladástól magának tanítványának hátrányára, megesik, hogy maga a mester is elköveti a hibát anélkül, hogy ez a szülők rovására eshetnék. És ez különösen olyanoknál jelentkezik, kik magas technikai készségük tudatában csak madártávlatból tudnak tökélyük pályájára visszatekinteni. Alkalmaznák csak az egyetemi tanárt elemi iskolai oktatásra, az eredmény bizonyára vizsás lenne! Sem Liszt, sem pl. Bülow nem volnának képesek a kezdőt a zongorajáték alapelemeiben kiművelni.

A tanuló apró lépésekre osztott fokozatos kiművelésének pädagogiai szükségessége, tehát korán sem oly valami, mely magától jönne. Alapos tanulmányozás ráviheti a mestert ezen meggyőződésre, de — mint fenebb hangsúlyoztuk — épen ez azon pont, mely a valóban jeles játékost legkevésbé érdekli, a publicum szemében pedig a technica káprázata mindig többet nyom, mint a valódi értéket képviselő pädagogiai tudás.

Ezek eredményezték a zenetanítás divó „hübele Balázs”-szerű hajszáját, a mi korunk signatariusává vált minden más téren is. Annak hódolnak a szülők, annak a mesterek is, sőt az utóbbiak ebben egymással örülten versenyeznek. Ugyszólván repülve akarjuk elfogni azt, ami csak lassan érhető el. Ahelyett, hogy kevéssel érnök be, mely komoly törekvés jelét viseli magán, nagy és fényes eredmények felé áhitozunk türelmetlenségünkben, a melyek aztán kellő világításban szemlélve csak fél-s kétesbecsű eredmények. Boldog a ki azt mondhatja „Beethoven játszom”, s a dolgot igaz értékére leszállítva, alig képes egy Clementi-féle sonatinát jól eljátszani. A czél itt is, ott is csak a külső ragyogni vágyás, a látzat, mely után lázas mohósággal kapkodunk.

A most divó „gőz erejű” tanítás okozataként kell elfogadnunk azon elszomorító tényt, hogy korunk sok százezerre tehető zongorát tanuló fiatal nemzedéke közt alig találunk egyeseket, kik valódi és komoly zeneműveltséggel dicsekedhetnének. Mennyire másképp alakulnának a viszonyok, ha az elemi zongoratanítás fontosságát szülők és mesterek úgy méltányolnák, amint azt a dolog természeténél fogva megilleti. A szüléktől azonban ilyest kívánni mindaddig nem lehet, míg maguk a mesterek oda nem hatnak, hogy technikai készségük mellett a valódi zene-nevelés titkával alaposan megismerkedjenek. Azzal, hogy őket ez iránybani tevékenységre serkentsük, még nincs elég téve, mert praktikus kezdeményezés nélkül a dolog lényegére nézve fontos alig volna elérhető. Ha azért mint ilyennel foglalkozni akarunk, a fő vezérelv az legyen, hogy a tanítás vagy nevelés kiindulási pontjával felvett alapfogalmak logikus egymásutánban kövessék egymást. Minden eltérés ezen összefüggő haladástól, minden olyan dolog betoldása, mely oda nem tartozik, min-

den ugrás magasabb sphärába, megbocsátatlan pädagogiai hiba. A tananyag helyes megosztása, s a tanuló óráról órára eltért haladásának megfelelő tapintatos megválasztása a feladatoknak, fogja a valódi, czélra vezető nevelést eredményezni. Az a jó mester, ki a helyes beosztás tapintatosságával egyszerű s érthető modorban adja elő tanítványának mindazt, mit lassan-lassan táguló értelmi köre felfoghat, kiknek fáradozásai aztán tudni vágyó tanítványaival szemben eredménytelenek nem is maradhatnak.

Az előrebocsátottak után fontos kérdés lesz már most, hogy mikor kezdhető meg a zongorában való oktatás?

A legjobb választ erre a gyermek rendelkezésére bocsátott hangszer fogja megadni, mert ahhoz az újjaknak teljesen alkalmasoknak kell lenniök. Előbb, pl. Mozart idejében, a dolog egészen másképp állott. Ha akkor a macska vig ugrádozásai közben a zongora billentyűire tévedett, lábainak nyomása alatt tisztán csengő hangoknak egész sora volt hallható. De a mostani nagyobb hangterjedelmű hangszereink komplikált mechanismusuknál fogva kezdésükhöz aránytalanul nagyobb phisikai erőt követelnek meg. Szoros összefüggésben is van ezzel a művészet mai álláspontja. H. — s. u.

(Folytatjuk.)

Közgazdaság.

Árszabályzata Pécs sz. k. város területén fizetendő napi, heti és országos vásár vám- és helypénz-díjaknak az 1881. december 30-án tartott közgyűlési határozat szerint.

(Folytatás.)

III. osztály. Ide tartoznak az élelemre, háztartásra szolgáló mesterséges czikkek, élő vagy leölt állatok, vadak elárusítói, kimérői. Ezek által a vásárvám és helypénz a következő alosztályzatok szerint fizetendő, u. m.:

1-ször. A szeszes italokat árulók, húseladók, husfüstölők, hentesek, pecsenyestők, sajt, dara, kása, liszt, kenyér, zsemlye, egyéb sütemény, szalonna, szappan, gyertya, méz, hal, rák, vaj, tej, turó, tojás, olvasztott faggyu, zsír, gyümölcs, káposzta, zöldség, saláta, fog- és fejes hagyma, egyéb főzelék s kerti termény árusítói.

2-szor. Ha szekéren vagy kocsin történik az árusítás, minden négy fogat után 25 kr. Három fogat után 20 kr. Két és egy fogat után 15 kr.

a) Pusztá kézből tárgyak, ugy kézikosár, vagy ennél kisebb zacskó, s más bármilyen tartályba helyezett gyümölcs, egyéb élelmi czikkek és nyers termények után azok kivételével, melyekre darabonként fizetendő a díj, kosarankint, illetve tartályonként vásárvám fejében 3 kr.

b) Másféle kosár, zsák vagy bármilyen nagyobb tartályban gyalog vagy talicskán behozott, s ezen fő osztályba tartozó czikkek után kosarankint, illetve tartályonként 5 kr.

c) A mennyiben pedig ezen elősorolt alapszabályba tartozó tárgyak a kosarakról a kézből kosár vagy egyéb tartályokból kirakatnának, az elfogott térség minden öle után helypénz fejében 3 kr.

2-szor. Egyéb élelmi czikkek u. m. élő állatok, vadak után csakis vásárvám s pedig darabonként jár:

a) esztendő vagy ezentul levő ökör, bika, tehén, ló, öszvér, szamar után 6 kr.

b) esztendő alul levő csikó, nagyobb borju és félénél idősebb sertés után 6 kr.

c) kecskék, gidák, juhok, bárányok és fél éven aluli sertések után 5 kr.

d) pulyka, lud, liba, házi nyul után 2 kr.

e) kaeca, tyuk, kakas, esibe, galamb, gerlicze után 1 kr.

f) vadak, u. m. szarvas, öz, vaddisznó után 20 kr.

g) nyul, fogoly, szalonka, vadlud, vadrecze és egyéb nagyobb szárnyas vad után 5 kr.

h) fűrj, szárcsa, hurok s egyéb szárnyas vad után 2 kr.

(Folyt. köv.)

Egérpusztítás.

Az e z é v i enyhe időjárás mellett mindinkább fokozódnak a mezei gazdák panaszai az egerek által a veteményeken okozott károk miatt.

A mezőkön s szántóföldeken való járáskor oly nagy mennyiségű egerek láthatók, minők csak a 70-es években mutatkoztak, s melyek tudvalevőleg kiszámíthatlan károkat okoztak.

Ilyen nagymérvű csapások elhárítására gazdáink mindeddig nem fordítottak kellő gondot s figyelmet s így az ezerekre menő kár első sorban saját gondatlanságuknak tulajdonítható.

Tudomásunk van arról, hogy külföldön oly időben, midőn a mezőkön nagyobb mennyiségű egér mutatkozik, valamennyi mezei gazda az állatok gyökeres pusztításához azonnal hozzá lát, mi annál könnyebben eszközölhető, mert a rendelkezésre álló egérpusztító szerek olcsóságánál fogva a beszerzési ár — holdanként 1—2 forint — a megvédett mezei termény értékének alig 1/100 részét képezi.

Vidékünkön az egérpusztításnak ezen mesterséges neme ismeretes ugyan, de leginkább csak nagyobb földbirtokosoktól gyakoroltatik. Miután azonban az eredmény csak akkor lehet kielégíthető, ha ezen eljárás nemcsak egyes részekre, hanem az egész az egerek által fenyegetett területre kiterjesztetik, mindenek előtt kívánatos volna a hatóságok útján, — esetleg kényszer mellett is — oda hatni, hogy az egérpusztítás a mezőkön ép oly kötelezőleg és általán eszközöltessék, mint ez p. o. legutóbb Pécssett az annyira elterjedt patkányok irtásánál az eset volt. Az egérpusztító szerek beszerzése nehézségekkel nem jár, mert Pécssett ilyenek Sipőcz István gyógyszerésznél, ki értesülésünk szerint, gyárát a legújabb gépekkel a külföld mintájára berendezte, bármily nagy mennyiségben kaphatók. Ajánljuk az itt felsoroltakat a mezei gazdák figyelmébe.

Börkereskedésünk. A nyers bőrök ára rendkívül felszállt úgy, hogy itt drágábban kelnek, mint a gyárosok érette adnak és ez annál különösebb, mert a kikészített áruk értéke mindinkább alá száll. A száraz bőrök ára a falusi házalás és így tömeges összevásárlás folytán szintén emelkedőben van. A házalók nem értvén az áruhoz, mindent összevásárolnak és megrontják az üzletet. A juhőrök most a legkeresettebb czikket képezik, áruk folyton szilárdan állanak. A börkereskedésre nézve általánosan panaszkodnak a vidéki gyárosok, úgy itt helyi timárok, hogy az üzlet hivatlanok által folytatott vételek miatt folyton apadóban van, s ha a külfölddel nem állanánk összeköttetésben, nagy hátrányt szenvednénk.

Idegének névsora.

„Arany hajó“ szálloda.

Kesberg János, magánzó Fiume, Kundigraba Ferenc, magánzó Grác, Alt József, utazó Bécs, Vivat Henrik, magánzó Grác, Fazekas, földbirtokos Sellye, Kleinberher György, utazó Bécs, Ladestetter Adolf, utazó Bécs, Pauberg Adolf, utazó Bécs, Zohr Hermann, utazó Brünn, Kováts Antal, magánzó Gordlich, Ruda Béla, utazó Trieszt, br. Bauer, magánzó Budapest, Ampor I., börkereskedő Budapest, Stern István, utazó Bécs, Garais József, vasuti mérnök Budapest.

„Vadember“ szálloda.

Friedländer Mór, ügynök Bares, Rösenfeld, kereskedő Sopron, Klein Möriz, utazó Bécsből.

Pécsi színház.

Vasárnap 1882. január 15-én adatik:

A kintornás család.

Eredeti énekes népszimnű. Irta Tóth Ede.

Kezdeté 7 órakor.

Laptulajdonos Ramazetter Károly.

Felelős szerkesztő Bolgár Kálmán.

Nyilttér.

Europa minden államaiban szabadalmazva Légszesz-lángszabályozó, Légszesz-megtakarító Rimanóczy Gy. szabadalma.

Minden légszeszfogyasztó, de különösen nagyobb gyártelep, színházak, vasuti indóházak és műhelyek, szállodák, kávéházak stb. nézve rendkívül fontos.

A Rimanóczy féle szabadalmazott légszesz-lángszabályozók 18 egész 35 százalék megtakarítást eredményeznek, ugyan oly erős világitás mellett, el nem romlanak és alkalmazásuk igen könnyű.

Bővebb felvilágosítást ad, a vállalat képviselője és raktárnoka Visnya S. Pécssett.

BOLGÁR KÁLMÁN ügyvédi irodája

Pécssett, Hal-tér 3. sz. alatt van.

Minden ágyba illő
szabadalmazott farugany-derekaljak.

Szerkezetök és anyaguk elpusztíthatatlan tartósságot biztosít.

Könnyű szétszedhetőségük igen előnyös a szállításnál s egyszersmind biztosíték mindenféle férges ellen.

8 frt 50 kr. jutányos árért kaphatók

Hoffmann Károlynál

Pécssett, ó-posta-uteza 22. szám alatt. Rendeléseknél csupán az ágy belvilágossága jelző centiméterben, vagy bécsi hüvely-mértékben.

Hölgyek számára.

Téli felöltők, bundák és karman-tyuk az előhaladt évad miatt — leszállított áron, gazdag választékban kaphatók

Paunz Adolf

kereskedésében

Pécssett Széchenyi-tér Zsolnay-féle bazár-épületben

Nagy végkiárulás

a királyutca 14. számú Schwartz-féle házban, a központi takarékpénztár mellett, – hol

mindennemű ruhakelmék, flanel, barchet, creton és vásznak; továbbá téli-otthonkák és köpenyek, nagykendők, takarók, férfi-ingek, nyakkravalók, valamint minden e szakmába vágó egyéb tárgyak

bámulatos olcsó áron

kiárultatnak.

Legjobb minőségű

száraz tűzifa

leszállított árak mellett.

1 köbméter gyertyán- vagy bükkfa	3 frt 25 kr.
1 " köris- vagy szilfa	2 " 75 "
1 " eger-, hasáb- vagy vegyes botfa	2 " 50 "
3 ⁴ / ₁₀ köbméter egy régi öllel egyenlő lévén, ezen árak alapján egy régi öl:	
gyertyán- vagy bükkfa	csak 11 frt 5 kr.
köris- vagy szilfa	" 9 " 35 "
eger-, hasáb- vagy vegyes botfa "	8 " 50 "

Az **apritás**, valamint **házhazi szállítás** gyorsan és legjutányosabban eszközöltetik.

Befizetések felvételnek: **gyári-irodánkban** (ország-ut 15. sz. a haltér átellenében) és **fő-irodánkban** (ország-ut 20. sz. a malom-utca és ország-ut sarkán).

Mély tisztelettel

Engel Adolf és fiai.

A t. cz. közönség kényelmére befizetések elfogadtatnak **Spitzer Sándor** ur fűszerkereskedésében Széchenyi-tér 7. sz. a városház átellenében.

Eördögh Lajos

kocsi-gyártó.

Pécsett, Országút-utca 89. szám.

Ajánlja kész

ruganyos kocsijait

két évi jótállás mellett, továbbá elvállal minden az

e szakba vágó munkát

és egyes darabok megszerzését a leggyorsabban és legolcsóbb ár mellett.

ASZTALOS NÁNDOR

lakatos-mester Pécsett.

Ó-pósta utca 4. sz. a.

(saját házában.)

Elkészít minden lakatos munkát, ugymint: legczélszerűbb vaskutakat, takaréktűzhelyeket, valamint cseréppel rakva bogrács-kályhát, villám-háritókat, házi sürgönyt s minden e szakba vágó munkákat s javításokat gyorsan és lehető olcsó áron.

HIRDETMÉNY.

Pécs szab. kir. város közönsége javadalmához tartozó helypénzszedési jog bérlete f. é. február hó végén lejárván a bizottsági közgyűlés m. é. $\frac{226}{1200}$ sz. alatt hozott határozatával ezen jognak f. é. mártius hó 1-től számítandó három évre leendő újabb bérbe adását rendelte el.

Miért is köztudomásra hozatik, hogy ezen jog bérbeadása végett

f. é. Január hó 17-én reggeli 10 órakor

a városház II. emeletén levő gazdasági hivatalban, a zárt ajánlati tárgyalással összekötött nyilvános árverezés meg fog tartatni.

Felhívatnak emnéföggva a zárt ajánlati uton bérteni szándékozók, hogy erre vonatkozó magyar nyelven szerkesztett zárt ajánlatukat, — azon kijelentéssel, hogy a feltételeket ismerik és elfogadják, — az eddigi bérnek megfelelő 10%-nyi bánatpénzzel vagyis 2260 forinttal ellátva, f. é. Január hó 16-án délutáni 5. óráig a polgármesteri hivatalban annál bizonyosabban adják be, — miután a metalán később beérkező ajánlatok figyelmen kívül fognak hagyatni; — úgy a szóbeli uton bérteni óhajtok, hogy fentebb kitett határnapon és helyen fentebb mondott 10%-nyi bánatpénzzel ellátva megjelenni sziveskedjenek.

A közelebbi feltételek, úgy helypénzszedési tarifa, Lechner kiküldött tanácsnok úrnál, az árverés napjáig bárki által betekintheők.

Pécs sz. kir. város tanácsának 1882. évi január hó 3-án tartott üléséből.

3—3

Pécs szab. kir. város Tanácsa.

SCHAUREK JÓZSEF

Pécsett, Ó-pósta-uteza 16. sz.

Mindenemü
zongorák
és
harmoniumok
tára.

Régi zongorák
becseréltetnek
ujakkal.

Zongora
kölcsonintézet.

Ugyanitt kaphatók zenélőszelenczék Heller H. Berni híres gyárából, gyári áron.

Alulirott tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy az Irgalmasok utczájában 1. szám alatt (Karlbauer-féle házban)

fegyver- és gépészeti üzletet

nyitottam, hol mindenféle

vadász- és célifegyverek

készítettnek.

Elvállalok mindenemü elültöltő fegyvereknek bármely mód szerinti hátültöltökké való átalakítását, javítását és belövését, valamint gyári fegyvereknek és forgó pisztolyoknak kijavítását, és pedig új fegyverek és nagyobb javításoknál 4 évi, kisebbeknél 2 évi jótállás mellett.

Elvállalok továbbá mindenféle módu és szerkezetü

varrógépeknek

és minden e szakmába vágó gépi tárgyakra gyökeres kijavítását

egy évi jótállás mellett.

Ugyszintén ajánlom a legjobb szerkezetü új varrógépeket 5 évi jótállás mellett.

Az osztrák-magyar birodalom Igkitünőbb gyárában 20 évi működésem alatt szerzett tapasztalataim is biztosítékok nyujtanak a t. cz. közönségnek arra nézve, hogy a tisztelettel alulirottat szerencsételtendő megbízásaiban nem fog csalódnai.

Jirousek József,

fegyverművész és gépész.

Pécsi vizgyógyintézet

az Engel-(Cindery)féle kertben

télen és nyáron nyitva, urak és nők számára.

A vizkura tudvalevőleg legjobb sikert eredményez a legkülönbözőbb idegbántalmaknál, az emésztő szervek pangásánál, férfi- és női bajok ellen, s mindennemü gyengeség, vérszegénység, köszvény- és csúzbántalmak ellen stb. — de különösen oly egyéneknek javasolható, kik hivatásuk folytán csak keveset mozoghatnak, s mindenféle vértorlóási bántalmakban a fej és mell felé, gyakori fejfájásban, idegizgatottságban, álmatlanság, szédülés, szivdobogás, gyomorhurut, székszorulásban stb. szenvednek.

Értekezés és felvétel a vezető orvostudor

Dr. Loewy Lipót

urnál

(országut 15. sz. a fürdőintézet melletti új épületben, I. emelet) naponta 11—12-ig d. e. és $\frac{1}{2}$ —3 óráig d. u.

Villamozás, massage és diatetikai kúrák, ott hol szükségeltetik, alkalmaztatnak.

Levelekre szivesen válaszoltatik.

EISER JÁNOS

Széchenyi-tér (Örtzen-féle házban)

ajánlja valódi francia és magyar pezsgő-borait, u. m.:

Francia:

Aubertein Selier	3.80
Delbek	3.50
Reöderer Chartbl.	3.60
Cliquo International	3.50
Gibert Imperial	4.—

Magyar:

Kinesem	2.—
Imital Siller	2.—
Magyar-francz. felir	1.50
" " "	1.20

Kész báli ruhák,

ugy szintén a legdivatosabb

báli ruha kelmek

nagy választékban a legjutányosabb árak mellett kaphatók

Tauszig Armin

divat- és fehérenemü áru kereskedésében

Pécsett, Széchenyi-tér Piacek-féle ház.

Wagner Nándor

könyvkötő

Pécsett, Kistér (Peschitz-féle házban)

ajánlja magát mindenemü könyvkötészeti munkák, u. m.: Anyakönyvek, Községi, Beadványi jegyzőkönyvek, Iktatók, Adókönyvek, mindenemü egyéb könyvek csinos, tartós és olcsó készítésére. — Iskolaikönyvek darabonként 15 krtól kezdve.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítetnek.

A farsang alkalmával.

Van szerencsém ajánlani mindennemű legújabb divatu

Báli szöveteket,

u. m. különféle legújabb mintájú szatiliszt, szatin, cachmir és tarlatánszövetek; — továbbá mindennemű

Selyem-szöveteket,

u. m.: Failt, nobleszt és atlaszt tetszés szerinti színben — meglepőleg olcsó árakon. Végre nagy választék sima és himzet férfi-ingekből és elegáns báli nyakkendőkből.

Mély tisztelettel

Strausz Zsigmond,
divatkereskedő
Pécsett, Széchenyi-tér 3. a városház mellett.

Tánczvigalmi jelentés.

Ma és minden vasárnap
a Cziriák-féle kert helyiségében (szigeti külváros)
nagy tánczvigalom

tartatik,

melyre a m. t. közönség tisztelettel meghivatik.
Izletes ételek- és jó italokról gondoskodik

Hertelendy Ignác
vendéglős.

Zene Eigner Guszti és Luy bácsitól.

Kezdeté 4 órakor délután. Belépti-dij személyenkint 25 kr.

Első pécsi virágkereskedés.

Van szerencsém tiszteletteljesen tudomásul hozni, hogy itt Pécsett, a Siklósi-utczában a „Mátyás király“ fogadónak átellenében

virágkereskedést

nyitottam, melyben mindenkor következőket tartok készletben; u. m. Üde menyasszonyi-, báli-, köszöntési-, asztali- és eotillon-esokrokat, ékes atlasz-, tarlatan- vagy papir-tartókkal; — mell-, haj- és gomblyuk-bokrétácskákat; — salon-esokrokat erfurti természetes szalma-virágokból, pompás diszfüvekkel ékítve; — üde és szárított sir- és babérkoszorúkat; — füzereket koporsó-diszítéshez; — egyes camélia-gránátokat és rózsákat, valamint növény- és virág-köcsögöket, vázákat, virágtartókat és virágtartó gombákat.

Vidéki rendeléseket is gyorsan és pontosan teljesítek.

Mély tisztelettel
az Első pécsi virágkereskedés
Gruic Otilia.

Nélkülözhetetlen

minden háztartásnál, egy jó minőségű varrógép, mely nálam gyári áron, s

nagy választékban

kapható!

Csekély előleg lefizetése mellett. 5 frtos havi részletekre 5 évi jótállás mellett kapható Hove, Singer, Wheeler & Wilson, Anger, Theilor, Cylinder stb.

Ugyszintén egyes géprészek külön is, gyáriáron kaphatók.

Javítások elfogadottak.

Vidéki megrendeléseknél csomagolás nem számítatik.

Obetzó K.

Első pécsi varrógép-kereskedésében Király (tö-
utca) városházépületben.